

F. t. l. vedr. retsplejeloven

I alle tilfælde vil den påsigtede kriminalitet spille en betydelig rolle, således at fortsat fængsling efter fristerne især kan komme på tale i alvorlige straffesager, dvs. i sager om alvorlig, personfarlig kriminalitet samt andre sager af særlig samfundsmæssig betydning, hvor den forventede straf vil være på flere års fængsel. Retten skal således efter en helhedsbedømmelse foretage en kritisk vurdering af nødvendigheden af fortsat varetægtsfængsling i lyset af varigheden af den hidtidige fængsling.

Ved fængsling efter § 762, stk. 1, nr. 3, om risiko for modvirkning af forfølgningen (den såkaldte kollusionsrisiko), bygger kravet om særlige omstændigheder i princippet på samme hensyn. Imidlertid kan der gøre sig særlige forhold gældende med hensyn til denne fængslingsgrund, der efter sit indhold er nært knyttet til forløbet af efterforskningen, undersøgelsen og bevissikringen i sagen.

En skærpet vurdering af risikoen for modvirkning af undersøgelsen kendes fra isolationsbetingelserne, som beskrevet i forarbejderne til de gældende bestemmelser, herunder retsplejelovens § 770 d, stk. 1, om begrundelse af kendelser om varetægtsfængsling i isolation. Ved isolation af varetægtsarrestanter stilles der således krav om en kvalificeret kollusionsrisiko.

Dette krav, der i relation til isolation er særligt knyttet til de indledende faser af forfølgningen, kan ikke direkte overføres til perioden efter udløb af de foreslåede normale frister for varetægtsfængsling, hvor betingelserne for isolation typisk ikke (længere) vil være opfyldt.

Alligevel rammer kravet om en kvalificeret kollusionsrisiko noget centralt i en skærpet opmærksomhed på nødvendigheden af fortsat fængsling ud over de foreslåede normalfrister, hvor varetægtsfængslingen på dette tidspunkt har varet ganske længe. Dette gælder ikke mindst efter afslutning af efterforskningen, hvor der således bør foreligge en betydelig risiko for kollusion af afgørende betydning for forfølgningen eller væsentlige hensyn til beskyttelse af vidner eller andre. Dette er ikke udtryk for, at varetægtsfængsling efter stk. 1, nr. 3, ikke kan være på sin plads efter afslutning af efterforskningen og tiltalerejsning, men udtryk for, at der bør ske større nuancering i bedømmelsen af, om fortsat fængsling er nødvendig i disse tilfælde.

På samme måde som i forhold til de andre fængslingsgrunde er det også centralt for vurderingen, om efterforskningen fremmes med den fornødne hurtighed. Det må også tillægges vægt, om der gennem anteciperet bevisoptagelse er mulighed for en bevissikring, der kan bringe grundlaget for varetægtsfængsling

til ophør, jf. herved forslaget til retsplejelovens § 747, stk. 3 (lovforslagets § 1, nr. 5), og bemærkningerne hertil.

Ved vurderingen af spørgsmålet om fængslingsens opretholdelse ved den mest alvorlige kriminalitet – f.eks. i drabssager, de alvorligste narkotikasager mv. – vil selve den grove kriminalitets karakter naturligt indgå i skønnet over, om varetægtsfængslingen kan fortsættes ud over de angivne frister. Navnlig i tilfælde, hvor tiltale er rejst, og hvor der foreligger en mistanke af en betydelig styrke, vil kriminalitetens karakter af en meget alvorlig forbrydelse – ved siden af den konkrete fængslingsgrund – kunne indgå som et væsentligt hensyn, der kan bevirke, at der må antages at foreligge særlige omstændigheder efter den foreslåede bestemmelse.

Varetægtsfængsling må antages at udgøre en særlig belastning, når der er tale om unge under 18 år, og der foreslås derfor fastsat kortere frister for varetægtsfængsling af denne gruppe sigtede samt skærpede betingelser for fravigelse af disse frister (»helt særlige omstændigheder«).

Det foreslås i *stk. 2, nr. 1*, at varetægtsfængsling af unge under 18 år i sager, hvor sigtelsen angår en lovovertrædelse, som efter loven vil kunne medføre fængsel i indtil 6 år, ikke kan finde sted i et sammenhængende tidsrum på mere end 4 måneder, medmindre retten finder, at der foreligger helt særlige omstændigheder. I sager, hvor sigtelsen angår en lovovertrædelse, som efter loven kan medføre fængsel i 6 år eller derover, må varetægtsfængsling af unge under 18 år ikke finde sted i et sammenhængende tidsrum på mere end 8 måneder, medmindre retten finder, at der foreligger helt særlige omstændigheder, jf. *stk. 2, nr. 2*.

Fylder den sigtede 18 år inden udløb af de frister, der fremgår af *stk. 2*, gælder de almindelige frister i forslaget til *stk. 1, nr. 1 og 2*.

Om varetægtsfængsling af unge under 18 år kan ske ud over de normalfrister, der fremgår af *stk. 2*, må som udgangspunkt bero på en vurdering svarende til den, der skal foretages ved afgørelsen af, om der er grundlag for at fravige de i *stk. 1* indeholdte frister, jf. ovenfor.

Betingelsen for at fravige de i *stk. 2* indeholdte frister er imidlertid kvalificeret, idet der skal foreligge helt særlige omstændigheder. Dette gælder både med hensyn til de omstændigheder, der er omtalt i retsplejelovens § 768 (dvs. navnlig om efterforskningen fremmes med tilstrækkelig hurtighed), og med hensyn